

ВЁСКА ПАТРАБУЕ ДАПАМОГІ

Прышла восень — работ восьм. Здаўна ўздома гэта прымаўка. Яна як бы мабілізуе людзей на выкананне ўсіх неадкладных спраў. Для працаўнікоў вёскі важнейшай, самай адказнай з'яўляецца ўборка бульбы. Сёлета яна праходзіць у надзвычай складаных кліматичных умовах. Частыя дажджы не дазваляюць забяспечыць высокія тэмпры

уборкі клубнілу. Да таго ж не хапае транспарту. Трыўожыць і то, што ўраджай «другога беларускага хлеба» знача ніжэйшы, чым быў летас. Таму ні ў якім разе нельга дапускаць страт. Усе мы павінны добра ўсведамляць, што бульба — адзін з самых каштоўных прадуктаў. Пры сёняшніх паўпустых прылаўках харчовых магазінай гэта мае асаблівы сэнс.

Як і ў папярэдняі гады, восеню на дапамогу сельскім працаўнікам прыходзіць студэнцкая моладзь, работнікі падшэфных калектываў. Аднак цяпер іх дапамога стала не такай істотнай, як была раней. Аб гэтым можна меркаваць на прыкладзе нашага университета. У калгасы і саўгасы Петрыкаўскага раёна беспадстаўна не з'явіліся мно-

гія студэнты. Праўда, ёсьці і добрыя прыклады. На палетках саўгасаў «Галубіні», «Камаровічы», «Западні Ільча» на ўборцы бульбы старанна працуць атрады «Альтаір» з эканамічнага, «Сладчына» — з філалагічнага, «Радзімічы» — з гістарычнага факультэтава на чале з камандзірам А. Журавель, І. Судас, У. Нарыжным.

Улічваючы крытычнае становішча з уборкай і нарыхтоўкай бульбы і агародніны, урад рэспублікі пры-

най дадатковыя меры па ўзмацненню дапамогі сельскім працаўнікам. У прыватнасці, прадугледжана падвойка, на тыдзень тэрмін работы студэнціх атрадаў, якія працуць у калгасах і саўгасах, і прызначыць на 14-дзённы тэрмін да ўборкі бурджаю ўсіх астатніх студэнтаў. Актыўную дапамогу вёскі павінны аказаць такія рабочыя, служачыя, інтэлігенцыя.

Стварыць дастатак сельскагаспадарчай прадукцыі — наш агульны кінопат.

ПРАЛЕТАРІУСІХ КРАІН, ЯДНАІЦЕСЯ!

Гомельскі Універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, ПРАФКОМАУ і КАМІТЭТА ЛКСМБ
ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 27 (774)

Аўторак, 2 кастрычніка 1990 г.

Газета заснавана
у верасні 1969 года

Выходзіць раз у тыдзень

Цена
2 коп.

НА ВУЧОНЫМ САВЕЦЕ

У минулы чацвер адбылося адкрытае пасяджэнне Вучонага савета ўніверсітэта. На пасяджэнні адбылося грамадскае абмеркаванне падручніка «Алгебра і аналітычная геаметрыя» (аўтары — М. В. Мілаваноў, Р. І. Тышкевіч, А. С. Фяданік) і цыкла работ «Магнітна-рэзлагічны ўзроўень і кіраванне працесамі пераносу» (аўтары — З. П. Шульман, В. І. Кардонік, І. В. Прохараў і інш.), якія вылучаны на атрыманне Дзяржавнай прэміі БССР 1990 г. у галіне науки і тэхнікі.

Заслушана інфармацыя аб выкананні рашэнняў Вучонага савета яго вучонага скаратара Л. Я. Палікова. Зацверджаны план работы Вучонага савета на новы навучальны год.

Вучоны савет заслушаў зачадчыцу вучэбнага аддзела Н. І. Папкові і зацвердзіў нормы разліку вучэбнай нагрузкі вікладчыку і аплаты працы работнікі школы за кіраўніцтва педагогічнай наўчальнай практыкай у бягучым навучальным годзе. Для прадстаўлення факультэтамі кандыдатуру установоўлены імянны стыпендый.

Разгледжана пытанне аб распрацоўцы мерапрыемстваў па арыентацыі набору першакурснікаў у наступным годзе.

КАНДЫДАТ У ДЭЛЕГАТЫ ХХХІ З'ЕЗДА КПБ ПА ПЕДАГАГІЧНАЙ ПАРТЫЙНай ВЫБАРЧАЙ АКРУЗЕ № 34

Клімава Людміла Раманаўна

Нарадзілася ў 1942 г. у г. Старыя Дарогі Мінскай вобласці ў сям'і рабочага. Беларуска.

У 1960 годзе скончыла Гомельскую педагогічнае вучылішча. Працавала настаўніцай пачатковых класаў, вікладчыцай рускай мовы і літаратуры СШ № 24 г. Гомеля.

Вучылася завочна, скончыла факультэт педагогікі і методыкі пачатковага наўчання Гомельскага пединститута, філалагічны факультэт Гомельскага дзяржуніверсітэта.

З 1980 года — дырэктар сярэдняй школы № 24.

Член КПСС з 1978 года. Член партбюро. Выбраўшася дэпутатам раённага і га-

радскога Саветаў, дзе была старшынёй камісіі па народнай адукацыі.

Дачка — настадуніца мататэматыкі, сын — студэнт IV курса МДУ.

Асаўбіты якасці: адказнасць, самастойнасць меркаванняў, рэалізм, працалюбства, дэмакратычнасць, уменне працаўца з людзьмі.

Падтрымлівае такія мэты:

1) прынцыпы палітыкі партыі;

2) пабудова гуманнага, дэмакратычнага сацыялізму;

3) адмова ад палітычнага і ідеалагічнага манапалізму, падмены органу дзяржавы і гаспадарчага кіравання;

— зацвярджэнне гуманістычнага назначэння адукацыі, яго першаступеній значнасці ў эканамічным, сацыяльным, палітычным і духоўным аздараўленні грамадства;

— усімернае замацаванне мататыльна-тэхнічнай базы адукацыі, науакі, культуры, педагогічніх інновацый; палішванне мататыльнае становішча занятых тут работнікаў, павышэнне іх сацыяльнага статусу і сацыяльнае абароненасці.

Выступае за ідэйнае і арганізацыйнае згуртаванне наўмысція, адраджэнне ленінскага разумення прынцыпа дэмакратычнага цэнтрализма, пашырэнне самастойнасці Камітэта Беларусь ў складзе КПСС.

Лічыць, што аўтарытэт партыі павінен не дэкларавацца, а зацвярджацца канкрэтнымі спрабамі кожнага камуніста, кожнай партыі або арганізацыі.

У Педагагічную партыйную выбарчу акругу № 34 уваходзіць партпартніцы 32 установы народнай адукацыі, у тым ліку і нашага ўніверсітэта — самай буйнай. На жаль, даводзіцца канстатаваць, што камуністы ГДУ ўжо не ў першы раз прадэмантавалі наслінансць і неараганізаванасць. Двойны праводзіўся агульнауніверсітэцкі сход па вылучанню свайго кандыдатства ў дэлегаты ХХХІ з'езда КПБ і абедва разы не быў заўважаны на шматлікіх пытаннях. Атрымалася так, што па названай партыйной выбарчай акруге Л. Р. Клімава не мае саперніка.

21 верасня па ўніверсітэце здымае сустрака яго камуністу з кандыдатам у дэлегаты ХХХІ з'езда КПБ Л. Р. Клімаву. Пра які ўзнік і педагогічныя цікавітасці, атмутуюю грамадскую дзеяльнасць расказала член партбюро СШ № 24 Я. С. Цюрына. Затым Л. Р. Клімава адказала на шматлікіх пытаннях. Сустрака з ёй прайшла ў цэллай, добразычлівай абстаноўцы.

З мэтай абаўлення каталогу лекцый у дапамогу арганізатарам лекцыйнай праґрамы і прывядзення яго тэматыкі ў адпаведнасць з сімвалічным грамадска-палітычнымі стыгіяў ў краіне, з новымі наўковымі проблемамі ў жыцці, наўкы і тэхніцы і спалучэнням лекцыйнай праґрамы

ДА УВАГІ ЗАГАДЧЫКАУ КАФЕДРЫ І СТАРШЫНІ ПЯРВІЧНЫХ АРГАНІЗАЦІЙ ТАВАРЫСТВА «ВЕДЫ», КАФЕДРЫ І ФАКУЛЬТЕТАУ

Дыпломатычнай лекціі

Тэматыкі лекціі

Прафесійнай лекціі

Даследчай лекціі

ПАРТКОМ

На пытанне, чаму так цяжка перадольвацца крызісная сітуацыя ў выкладанні сацыяльна-палітычных навук, адказаў намеснік старшыні Дзяржаудыні Г. Ф. Кучуц у газете «Правда» ад 21 верасня. Лозунг: «Кадры вырашаюць усё» становіца надзвычай атмасферным у нашай сітуацыі. Чарноўская катастрофа яшчэ ў большай ступені ускладніла гэта пытанне. Тому кафедрам грамадскіх навук працлаціц складаная работа і ў далейшым падтрымкі, каб дэмакратызація выкладання, дыферэнцыравацца яго структурой і змест з Універсітэтам профілю і факультатам, умазвацца сувязі з тэхнічнымі і прыродазнаўчымі наўкамі. Выкладацца інформацыйныя сучасныя тэхнолагіі. Менавіта гэта патрабуе ўманавання нафрага саставу кафедр сацыяльна-гуманітарнага профілю, павышэння кваліфікацыі і пегадыроўкі.

У гэтым жа плаве нам прадстаць вельмі вялікая і сур'ёзная работа па реализациі Задачы «Аб мовах у Беларускай ССР», асабліві ў пытаннях пэдагогічнага дзеяньня. Дзяржаудыніці беларускія мовы абелічаны ў Ў. Дзяржавіцкага Вярховінага Савета БССР «Аб дзяржаўным суверэнітэце БССР».

Савет кафедр грамадскіх наўку і партком выступілі арганізаторамі міжкафедральнага гарадскога семінара выкладчыкаў, грамадскіх наўку, які регулярна працаў на працягу двух гадоў. Упершыню былі выдадзены матэрыялы работы гэтага семінара. І далей парткому і пярвічным партыйным арганізацыям неабходна сур'ёзна падумаць аб новай якасці палітычнай адукацыі камуністай. Партыйнай арганізацыі эканамічнага факультета неабходна было бы узяць пад свой кантроль падрыхтоўку групіи эканамістай-лектараў па рыйнай эканоміцы. Гэта ж датычыцца і кафедр грамадскіх наўку. Імкіннасць паддейтака, што ранейшыя методы нас не задавальняюць. Ёсць сэнс стварыць універсітэце палітычныя выкласіўныя партыйныя клубы, дзе може адбыцца падыходы да позных дакументаў, праблемах, падзеях. Гатовых адказаў на многія баючыя пытанні, якія могуць аблікоўвацца ў ходзе вучоў, напрклад, які сацыялісты будзем, у якім грамадстве жывем, як хутчэй, з меншымі стратамі выйдці з глыбокага крызысу, пакуль ніяма. Шукаць іх трэба разам.

АВ СТРУКТУРЫ ПАРТЫИНАІ АРГАНІЗАЦІІ І ЯЕ БЮДЖЭЦЕ

Партком не адночын аблікоўваў гэтае пытанне разам з сакратарамі пярвічных партыйных арганізацій. У сувязі са скававаннем раённых камітэтаў партыі і разгарніцтвам гарадскога камітэта партыі вываленых кіраўнікі партыйных арганізацій. Сакратар парткома і двух яго намеснікаў абрацілі на партыйным сходзе тайнім галасаваннем. У сувязі з тым, што з 1 студзеня бягучага года да 50% узносіць ад адвадвесніці з новым Статутам КПСС будуть накіроўвацца ў пярвічную партыйную арганізацыю, увесці з сумы партыйных узносіць даплаты да асноўнага акладу, а таксама вызначыць аклад тэхнічнага сакратара, які аблікоўвае ўсе пярвічныя партыйныя арганізацыі. Для вядзення бягучай работы, кантролю за правільнасцю ўплаты членскіх узносіць і расходаваннем грошовых сродкаў ёсьць мэта-гандансіць абраціць кантрольную рэвізійную камісію.

АБ БАГАТАЙ СКАРЫНАЎСКАЙ СПАДЧЫНЕ

Селета вельмі адметным у культурным жыцці Беларусі стаў верасень. У гэтым месяцы шырока азначалася 500-годдзе з дня нараджэння нашай выдатнай земляніцы, заснавальніцы беларускага і ўсходнеславянскага кнігадрукавання, доктара свабодных наўку і медыцыны, асевеніка і гуманіста Францыска Скарэны. Яго слáўны юбіль пад эгідай ЮНЕСКА азначаецае ва ўсім свеце. Святкаванне знамінай даты ў нашай рэспубліцы пачалось ўё ў стаўлі — Мінску. Затым урачытасці перанесліся на раздзіму Францыска Скарэны — у старажытны Полацк. Свеасадливым прапраціям скарынаўскіх дзён стала 12 верасня ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце, які ўжо амаль два гады носіць імя славутага земляніцы. У гэты дзень тут прайшлі скарынаўскія чытанні, арганізаторамі якіх былі Міністэрства народнай адукацыі БССР, ГДУ і Інстытут мовазнаўства імя Я. Коласа АН БССР. Пры падрыхтоўцы да іх ва ўніверсітэце правілі вялікую работу. У галоўным корпусе ўстанавілі бюст Францыска Скарэны работы мінскага скульптара Ю. А. Платонава, змініравалі планшэты з інфармацыйнай пра жыцці, наўковую і творчую дзейнасць першадрукара, аформілі тэматичную книжную выстаўку, выпустілі тэзісы дакладаў і падведамленняў, уключчыных у праграму чытання. А ўздел у іх прынялі мовы-

знаўцы, літаратуразнаўцы і гісторыкі з Мінска, Гомеля, Бреста, Гродна, Мазыра, якія даследуюць багатую і разнастайную скарынаўскую спадчыну.

Чытанні началіся з картоткаў ўступнага слова старшыні аргамітэта па іх праўдзенню прафесара, заслужанага дзеяча науки Беларускай ССР, загадчыка кафедры беларускіх мовы ГДУ У. В. Амітанкі. Для адкрыцця чытання ўніверсітэту прадастаўілі слова рэктора Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта прафесару, члену-карэспандэнту АН БССР Л. А. Шамяцкому. Леанід Аляксан-

дрэвіч азначае, што вялікае значэнне, якое надаецца ціпера пагляблісаному вывучэнню скарынаўскай спадчыны, адраджэнню беларускай мовы як адной з асноўных складаных нашай духоўнасці і нацыянальнай культуры. Л. А. Шамяцкі падзяліўся ўражаніямі, якія зрабілі на яго сесія Акадэміі наукаў Беларускай ССР, на якой з узслыхам шырокай грамадскасці распублікі і нашых замежных слаброў азначалася 500 годдзе з днём нараджэння Францыска Скарэны. Рэктар універсітэта сказаў, што яму і У. А. Амітанку пашчасціла сустроіцца на гэтыя сесіі і мень

паведамленімі на скрыні наукаўскіх чытаннях выступілі лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР 1988 года за лінгвістичную Скарэну імя прафесара У. В. Аічніка, кандыдаты наукаў, дацэнты І. Ф. Штэйнер, У. І. Ковалев, Л. П. Кузьміч, Д. Д. Паўлаўец, А. А. Станкевіч, У. У. Багамольнік (усе з ГДУ), старшыя наўковыя супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Я. Коласа У. М. Свяжынскі, дацэнт ВДУ Імя Я. Леніна М. Р. Прыгожыч, кандыдат філалагічных наўку А. А. Майсейчык з Брэсцкага пединститута, загадчыца кафедры беларускіх мовы З. П. Данільчык з Гродзен-

скага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Я. Купалы, выкладчыкі Мядзельскага пединститута У. Д. Кінга і Т. М. Казакава, дыректор Капаткевіцкай СШ Петрыкаўскага раёна А. В. Солахаў і інш.

Па заканчэнні чытання ўх удзельнікі на вялікай зацілкуненасці зрабілі экспкурсію ў Веткаўскі музей народнай творчасці.

На зіміках: 1. **З наўкоўымі дакладамі** выступае прафесар У. В. Аічнікі. 2. **Група ўзделынай скарынаўскай чытанні**.

Ул. ВАЛОГА.
Фота М. ВЫСОНКА.

КАБ БЫУ ЗАЎСЁДЫ ПОБАЧ З НАМІ

Ужо не адзін раз студэнтам і выкладчыкам універсітэта даводзілася чуць, чытаць пра фарміраванне ў нашай навучальнай установе музея Францыска Скарэны. А многія з іх нават ведаюць, што музей размесціцца ў цяперашнім вестыбюле галоўнага корпуса.

Рэктарат універсітэта выдалі таксама аўдыторыю 1—5 для назапашвання, афармлення экспанату музея і вядзення наўково-даследчай работы па скарынаўскай спадчыне.

Галоўнае ў музее — яго экспанаты. Да прайшоўшай у нас наўковай канферэнцыі была падабрана ўся наяўная ва ўніверсітэце літаратура пра Скарэну (кнігі, артыкулы ў часопісах і газетах), набыта значная частка мацастака калекцыі А. Я. Белага пра Скарэну (жывапіс, графіка, плакаты, кнігі, знак, скульптура, медалі). У Львове зроблены мікрафільмы «Псалтыра» і «Апостала», выдадзены Скарэным, шмат ксеракопій артыкулаў пра Скарэну, выдадзеных за мяжой. Дырэктар Гомельскага краязнічнага музея выдзеліла для музея Ф. Скарэны кнігу паступленні (галоўную інвентарную кнігу) і кнігу ўліку наўково-даследчага фонду.

У другой з называемых кніг зарэгістравана ўжо калі трохсот экспланатаў. Галоўную каштоўнасць у музее складаюць менавіта тыя экспанаты, якія павінны реєстравацца ў першай кнізе — артыкульныя творы, предметы і г. д. Гэтых самых наштоўных экспланатаў у музей наўкі абрацілі. А гэта азначае, што наш музей зараз яшчэ не музей у сапраўд-

ным значэнні сказанага слова. Хоць цікавячыя нас матэрыялы былі створаны 1 сінавілі ўжо яшчэ 500 годдзе назад, але практычна яны дасягальныя і для нас.

Вядома, што да нас дайшло 46 надрукаваных Ф. Скарэны ў Празе і Вільні кніг. Усе іх тэксты ў ксеракопіях, мікрофільмах ў сучасных кнігах мы набылі або хутка набудзем (у тым ліку выпісали і маючыя выйсці з друку ўсе чаркі часткі «Бібліі»). Але ж арыгіналы гэтых кніг захаваліся да цяперашняга часу 393 экземпляры, 346 з іх знаходзяцца ў бібліятэках і музеях СССР, а 47 — у аналагічных установах некаторых еўрапейскіх краін.

Амаль усе выданні Скарэны ў бібліятэках і музеях СССР і ўсё свету існуюць у 1—2 экземплярах, 11 выданні па трэх экземплярах знаходзяцца ў Дзяржаўным гісторычным музеі СССР, 3 выданні, таксама па 3 экземплярах, мае Францыска Скарэну імя Я. Салтыкова-Шадріна ў Лінніградзе. Адзінм у свеце ўладальнікам некаторых скарынаўскіх выданняў па 41 больш экземпляраў з'яўляецца Дзяржаўная бібліятэка СССР імя У. І. Леніна.

Зыходзячы з цвярдзай логікі і ўлчыўшчы, што дайўшы культурныя каштоўнасці беларускага народа яму больш патрэбны, чым любому іншаму народу, што наяўнасць гэтых кніг у Дзяржаўнай бібліятэцы СССР імя У. І. Леніна ўз'ядніла замест 4—7 не з'яўліцаўшыся ў першай кнізе для яе, можна пасправаўшы атрымаць гэтыя кнігі. Мы так і зрабілі.

Вялікае значэнне для універсітэцкага

музея мае стварэнне грашовага фонду. Яго заснавальнікамі з'явіліся вытворчэ аўдзяднанне «БелЭмальпасуда», прадаўленне абласной арганізацыі таварыства «Кніга». Яны перадычылі ў гэты Фонд 1 000 рублёў. Акрамя гэтага сюды ўвайшли 200 фунтаў стэрлінгаў, якія перададзены У. В. Аічнікам з Лондана. Гэтыя сродкі неабходны для арганізацыі музея, набыцця экспанатаў і тэхнічных прыстасаванняў. Але, вядома, такой колыкавы сродакаў больш чым недастатковы. Таму мы чакаем, што ў гэты фонду на рахунку Гомельскага універсітэта № 000120138 у Цэнтральным аддзяленні жылсацьця г. Гомеля пастуپіць сродкі і да іншых арганізацый, прадпрыемств і установаў горада, вобласці і рэспублікі. Больш таго, не-калькі месеці нарада ў газете «Голос Рады» апублікаваны зверот да суйчынніка за мяжой аб унісенні ім пасыльнага ўкладу ў адкрыццё музея Ф. Скарэны.

Наўковая грамадскасць універсітэта звернулася з цягам часу зрабіць гэты музея-лабараторыю інфарматычнай арганізацыі, таварыства «Кніга», якія перадычылі ў гэты Фонд 1 000 рублёў. Акрамя гэтага сюды ўвайшли 200 фунтаў стэрлінгаў, якія перададзены У. В. Аічнікам з Лондана. Гэтыя сродкі неабходны для арганізацыі музея, набыцця экспанатаў і тэхнічных прыстасаванняў. Але, вядома, такой колыкавы сродакаў больш чым недастатковы. Таму мы чакаем, што ў гэты фонду на рахунку Гомельскага універсітэта № 000120138 у Цэнтральным аддзяленні жылсацьця г. Гомеля пастуپіць сродкі і да іншых арганізацый, прадпрыемств і установаў горада, вобласці і рэспублікі. Больш таго, не-калькі месеці нарада ў газете «Голос Рады» апублікаваны зверот да суйчынніка за мяжой аб унісенні ім пасыльнага ўкладу ў адкрыццё музея Ф. Скарэны.

Навуковая грамадскасць універсітэта звернулася з цягам часу зрабіць гэты музея-лабараторыю Ф. Скарэны.

